

Finansdepartementet
Jakobsgatan 24
103 33 Stockholm

2020-04-06

Karin Pilsäter
070-382 65 55

karin.pilsater@tco.se

Fler ruttjänster och höjt tak för rutavdraget, SOU 2020:5

TCO har beretts möjlighet att yttra sig över förslaget till fler ruttjänster och höjt tak för rutavdraget och inkommer härmed med följande yttrande.

Refnr: Fi2020/00389/S1

Övergripande synpunkter

TCO anser att ruttjänster är en viktig del i en politik för att underlätta människors livspussel. Avvikelser i skattesystemet behöver vara såväl legitima som effektiva. Varje förändring måste vägas mot frågan om detta ur ett allmängiltigt perspektiv är en legitim skattenedsättning samtidigt som effektiviteten i rutavdrag som metod måste vara uppfylld.

Skattereduktioner innebär ett skattebortfall. Dessa pengar har alltid en alternativ användning, antingen i form av andra skattesänkningar eller som utgifter. Exempelvis måste argumentet att en skattereduktion på en viss tjänst skapar nya jobb vägas mot hur många jobb som kunde skapas genom alternativ användning.

Enligt Januariavtalet ska rutavdraget utökas med fler tjänster, taket höjas och en särskilt utvidgning ske för äldre personer. En utredning har därför tillsatts, som ska lämna förslag på hur detta ska genomföras.

TCO anser att systemet med rutavdrag, skattereduktion med halva arbetskostnaden för vissa hushållsnära tjänster, är viktigt och just därför behöver värnas från förslag som riskerar att underminera legitimiteten för systemets grunduppgift.

TCO *avstyrker* att utredningens förslag genomförs.

Utredningen har haft mycket tydliga direktiv om att lägga fram förslag till hur taket ska höjas och vilka tjänster som ska tillföras. TCO har inga särskilda kommentarer och invändningar kring hur utredningens förslag som sådana är utformade, men kan konstatera att utredningens förslag har utformats så begränsat som direktiven har angett.

TCO anser att rutavdraget bör reformeras så att det blir mer träffsäkert, effektivt och legitimt. Ett förslag för att åstadkomma det är att införa ett tak för rutavdraget per arbetstimme.

Utredningens delförslag

6.7 Vård av kläder och hemtextilier vid tvättinrättning

Utredningen föreslår att rutavdraget utvidgas med en tjänst som avser tvätt av kläder och hemtextilier vid tvättinrättning, inklusive mindre reparationer av kläder och hemtextil. Rutavdraget ska dock endast omfatta vattentvätt.

Utredningen föreslår vidare att hämtning och lämning av tvättgods ska omfattas av rutavdraget när det utgör en del av tjänsten.

Utredningen föreslår att arbetskostnaden schablonmässigt ska beräknas till 50 % av det debiterade beloppet.

Att låta arbetskostnaden för tvätteritjänster som utförs av företag på annan plats än i bostaden ingå i rutavdraget skulle innebära ett principbrott mot hela systemet med skattereduktion för ruttjänster, nämligen att det är tjänster som utförs i bostaden som omfattas.

Som framgår av utredningen utförs sådan tvätt som man lämnar bort till företag i huvudsak av maskiner, och skulle därför inte bidra nämnvärt till fler enkla jobb. Däremot säger erfarenheten att för varje utvidgning av ett undantag från generella skatteregler uppstår omedelbart gränsdragningsproblem och framförallt krav på ytterligare utvidgningar.

Att bryta grundregeln om att arbetet ska utföras i eller i anslutning till bostaden riskerar att minska legitimiteten för systemet. Samtidigt är det knappas barnfamiljens tvättkorgar som är lämpade för att tvättas på tvätter i stället för i bostaden, varför tjänsten som sådan för flertalet inte är ägnat åt att lösa livspusslet i vardagen.

TCO *avstyrker* förslaget.

7.3 Möblering

Utredningen föreslår att rutavdraget ska utvidgas till att omfatta möblering och flyttning av bohag och lösöre som hör till hushållet, samt montering och demontering av sådana föremål. En förutsättning för avdraget är att arbetet utförs i och i nära anslutning till bostaden.

Utredningen föreslår dock att inredning och hemstajling inför en försäljning av bostaden inte ska ingå.

I dag är det berättigat med skattereduktion för att flytta möbler mellan bostäder utan att städa, och inom bostäder i samband med städning. Vi har svårt att se att det skulle generera särskilt många nya, enkla jobb om det även erbjuds rutavdrag för att flytta möbler inom bostaden utan att samtidigt städa. Att flytta möbler inom bostaden kan inte sägas vara en tjänst som hjälper människor att lösa sitt livspussel, men skulle i sig sannolikt inte underminera legitimiteten. Inte heller om det infördes rutavdrag för att montera nyköpta möbler. Dock ser vi stora risker att ändamålsglidning uppstår.

TCO *avstyrker* förslaget. Däremot anser TCO att det bör kunna förtydligas att förflyttning av möbler inom en bostad kan ingå.

8.6 Transporttjänster

Utredningen föreslår att rutavdrag införs inriktat på transporter från bostaden av bohag och annat lösöre som hör till hushållet, när det sker till försäljningsverksamhet som drivs i syfte att främja återanvändning såsom auktioner, loppmarknader, andrahandsbutiker och liknande.

Rutavdrag ska även utvidgas till transport av bohag för magasinering även om det inte har samband med flytt.

Arbetskostnaden ska schablonmässigt beräknas till 50 % av debiterad kostnad.

Att inkludera olika typer av bortforsling, dock ej sådant hushållsavfall som ingår i producentansvaret eller i kommunernas ansvar för avfallshantering, och utan att det sker i samband med någon annan utförd tjänst skulle även det innebära ett tydligt avsteg från grundregeln om att tjänsterna ska utföras i bostaden. Samtidigt skulle det gälla uppdrag som varken påverkar möjligheten att kombinera jobb och familj i vardagen eller kan förväntas skapa enkla jobb i någon omfattning.

Däremot skulle gränsdragningsproblem och ändamålsglidning uppstå och det är dessutom näst intill omöjligt att kontrollera vad syftet med varje enskild transport är.

Även detta förslag *avstyrker* TCO.

9.2 Trygghetstjänster – tillsyn av bostad

Utredningen föreslår att rutavdrag utvidgas till en tjänst som avser tillsyn av bostaden. Tillsynen ska utföras i eller i anslutning till bostaden och det ska inte vara begränsat till permanentbostad.

Frånvaro från bostaden ska vara en förutsättning men längden på frånvaron ska inte påverka rätten till avdrag.

Endast arbetskostnaden för tjänsten ska omfattas och i detta fall, uttryckligen, inte resor.

Att inkludera tjänsten att någon kommer hem och tömmer brevlådan och vattnar blommor, eller kontrollerar att inga skador uppstått, utan att städa eller utföra trädgårdsarbete samtidigt, kan förefalla som en enkel utvidgning. Det måste dock beaktas att en sådan tjänst i sig inte ianspråkar mer än några minuters arbetstid, varför tjänsten som sådan i huvudsak måste bestå av restid. Restid ska enligt regelverket inte berättiga till rutavdrag.

Samtidigt pågår en debatt kring förslag från andra aktörer om att inkludera trygghetstjänster, såsom installation av hemlarm, uttryckning och till och med bevakningstjänster. Att då medge rutavdrag för tjänsten att utöva tillsyn över bostaden när den boende är borta vore att ta ett stort steg i riktning mot ett område med förväntad ändamålsglidning.

Den mycket begränsade tjänsten att tömma brevlådan och vattna blommor kan i sig knappas generera något nämnvärt tillskott av enkla jobb. Däremot skulle en förväntad ändamålsglidning till bevakningstjänster och uttryckning av väktare leda till att såväl legitimiteten för rutavdraget som tilliten till rättssamhället undergrävs.

Trygghet och säkerhet mot brott är en central uppgift för staten och dess rättsväsende, i första hand polisen. Trygghet ska tillkomma medborgarna på likvärdiga villkor och finansieringen ska ske helt genom allmänna skattemedel.

TCO *avstyrker* förslaget.

10.3 Höjt tak för rutavdraget

Utredningen föreslår, i enlighet med sitt direktiv, att det sammanlagda taket för rut- och rotavdraget höjs till 75 000 kronor per person och år. Rotavdrag får uppgå till högst 50 000 kronor per person och år.

Taket för rutavdraget har nyligen höjts till 50 000 kronor. Innan det tidigare sänktes var det 673 personer, varav en tredjedel hade årsinkomst på över 1 000 000 kronor, som nådde taket på 50 000 kronor.

En genomgång av statistiken som presenteras i utredning visar att detta är helt obehövligt. Vid ett tak på 25 000 kronor (2017) var det ett så pass stort antal personer, nära 12 000, som nådde maximal skattereduktion att det kan anses ha varit motiverat att återgå till

tidigare tak på 50 000 kronor. Att däremot ytterligare höja detta tak till 75 000 kronor, alltså arbetskostnader på 150 000 kronor per person är inte ämnat att underlätta att få livspusslet med jobb och familj att gå ihop. De studier som gjorts visar tydligt att arbetsutbudet hos rutköparna inte ökar med en beloppsökning på den nivån. Arbetsutbudet har sannolikt ett mycket nära samband med just livspusselfrågor, att kunna kombinera jobb med ansvar för hem och familj i vardagen.

Att höja taket, och utvidga rutavdraget med ytterligare tjänster som inte ingår i den löpande vardagen kan därför inte motiveras.

Istället riskerar en sådan takhöjning att försämra legitimiteten för hela systemet.

TCO vill värna systemet med rutavdrag. Därför *avstyrker* vi förslaget om ytterligare höjt tak.

Therese Svanström
Ordförande

Karin Pilsäter
Titel